

Druk nr 2513

Warszawa, 17 listopada 2000 r*.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Komisja Rodziny
ROD-020-3-2000

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja Rodziny wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o pomocy społecznej.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Antoni Szymański.

Przewodniczący Komisji

(-) Antoni Szymański

*) W dniu 21 grudnia 2000 r. Komisja Rodziny dostarczyła informację o pozytywnej opinii związków zawodowych

USTAWA

z dnia 2000 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1.

W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885, Nr 90, poz. 1001 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 238). wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 1a po wyrazach „odmowy przyznania” dodaje się wyraz „, cofnięcia”;
- 2) w art. 27:
  - a) w ust. 3 po wyrazach „w rodzinie zastępczej” dodaje się wyrazy „, również po ustaniu funkcji tej rodziny”;
  - b) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Do dochodu osób, o których mowa w ust. 4 ustanowionych rodziną zastępczą nie wlicza się pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 33g i dochodu dzieci umieszczonych w tej rodzinie.”;
- 3) w art. 31 po ust. 4f dodaje się ust. 4g w brzmieniu:

„4g. Do osób, o których mowa w ust. 4a, nie stosuje się art. 6 ust. 1a.”;
- 4) w art. 33c po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej z mocy prawa ustaje z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności.”;
- 5) w art. 33e:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rodziny zastępcze powinny uczestniczyć w szkoleniu organizowanym przez powiatowe centrum pomocy rodzinie lub na jego zlecenie przez ośrodek adopcyjno-opiekuńczy lub inny podmiot.”;
  - b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Rodziny zastępcze, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powinny uczestniczyć w szkoleniu opartym o indywidualny plan szkolenia w zależności od potrzeb rodziny.

4. Rodziny zastępcze, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, uczestniczą w szkoleniu realizowanym według programów zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.”;
- 6) w art. 33j ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Starosta może odstąpić od ustalenia odpłatności, o której mowa w ust. 1 na wniosek rodziców dziecka lub z urzędu ze względu na trudną sytuację materialną.”;
- 7) w art. 33l:
- a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
- „7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, podmioty uprawnione do zakładania i prowadzenia publicznych i niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych. Rozporządzenie określi staż pracy i kwalifikacje wymagane od osób zatrudnionych w tych ośrodkach, a także bazę lokalową jaką powinny one dysponować.”;
- b) po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:
- „7a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wyznacza, w drodze rozporządzenia, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy uprawniony do kwalifikowania dzieci do przysposobienia związanego z przeniesieniem do innego państwa, prowadzący centralny bank danych o tych dzieciach, a także ośrodek lub ośrodki upoważnione do współpracy z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi w zakresie przygotowania dzieci polskich do przysposobienia związanego z przeniesieniem do innego państwa.”;
- 8) w art. 33n:
- a) w ust. 5 skreśla się wyrazy „na zasadach określonych w ust. 6 i 7”;
- b) skreśla się ust. 6 i 7;
- 9) w art. 33p:
- a) w ust. 1 w zdaniu wstępnym wyrazy „Po uzyskaniu pełnoletności osoba opuszczająca rodzinę zastępczą” zastępuje się wyrazami „Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz pełnoletnia opuszczająca”;
- b) w ust. 3 wyrazy „Osobie pełnoletniej będącej wychowankiem rodziny zastępczej” zastępuje się wyrazami „Osobie, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej”;
- c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
- „8. Pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, udziela powiat, z którego dziecko zostało skierowane do rodziny zastępczej lub do placówki, o której mowa w ust. 1.”;
- d) ust. 9 otrzymuje brzmienie:
- „9. Pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 2-4, udziela powiat właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej lub pełnoletnia opuszczająca placówkę, o której mowa w ust. 1.”;
- 10) w art. 35:
- a) w ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i w mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeśli ich dochód lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, ustalono-

nego w art. 4 ust. 1. Do dochodu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 nie wlicza się pomocy udzielonej na podstawie art. 33p ust. 1 pkt 1.”,

b) w ust. 2a w zdaniu wstępnym wyrazy „zwalnia się” zastępuje się wyrazami „mogą być zwolnione”;

11) art. 35a otrzymuje brzmienie:

„Art. 35a. 1. Wymienione w ustawie kwoty określające:

- 1) wartość dochodu odpowiadającą dochodowi z 1 ha przeliczeniowego,
- 2) wysokość dochodu uprawniającą do świadczeń z pomocy społecznej,
- 3) wysokość zasiłku stałego, renty socjalnej,
- 4) wysokość dodatku do zasiłku stałego lub renty socjalnej,
- 5) minimalną wysokość zasiłku okresowego oraz zasiłku stałego wyrównawczego,
- 6) kwoty świadczeń pieniężnych na utrzymanie przysługujące uchodźcom,
- 7) podstawę ustalania pomocy pieniężnej dla rodziny zastępczej, a także wynagrodzenia dla rodziny zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego oraz pomocy pieniężnej na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej dla osób z rodziny zastępczej oraz opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, a także kieszonkowego dla wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zwaną dalej „podstawą”,

podlegają w każdym roku waloryzacji o średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, raz w roku od 1 czerwca jeśli średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług jest niższy niż 110% lub dwa razy w roku od 1 marca i od 1 września jeśli średnioroczny wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych wynosi co najmniej 110%.

2. Wskaźniki waloryzacji, o których mowa w ust. 1, ustalane są na podstawie wskaźnika wzrostu cen i usług konsumpcyjnych, przyjętego w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, z uwzględnieniem ust. 3 i 4. Kwoty te podlegają zaokrągleniu do 1 zł. Przy waloryzacji dwa razy w roku ustala się w tych terminach jednakowe wskaźniki waloryzacji równe 1/2 wskaźnika przyjętego w ustawie budżetowej.
3. Jeżeli faktyczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym różnił się od przyjętego w ustawie budżetowej, wskaźnik kolejnej waloryzacji podlega pomnożeniu przez wskaźnik weryfikacyjny, o którym mowa w ust. 4.
4. Wskaźnik weryfikacyjny stanowi iloraz faktycznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym oraz

wskaźnika wzrostu przyjętego na ten rok kalendarzowy w ustawie budżetowej, wyrażony w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu.

5. Podstawa, o której mowa w ust. 1 pkt 7 po zwaloryzowaniu według zasad wymienionych w ust. 1-4, zwana dalej „podstawą zwaloryzowaną cenowo”, jest dodatkowo zwiększana o kwotę stanowiącą 20% różnicy między wysokością kwoty bazowej, określanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948), obowiązującej od terminu waloryzacji, o którym mowa w ust. 1, a wysokością podstawy zwaloryzowanej cenowo.
  6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźniki waloryzacji oraz kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6 oraz w ust. 5.”;
- 12) w art. 37 w ust. 3 po wyrazie „16” dodaje się wyraz „17” oraz po wyrazie „31” dodaje się wyraz „31b”;
- 13) w art. 39 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:
- „2. W celu ustalenia sytuacji dochodowej osób, o których mowa w ust. 1, oraz ich możliwości udzielenia pomocy osobie lub rodzinie ubiegającej się o świadczenia pomocy społecznej przeprowadza się wywiad środowiskowy (rodzinny).”;
- 14) w art. 43:
- a) w ust. 3b po wyrazach „o pomoc” dodaje się wyrazy „a także osoby, o których mowa w art. 39.”;
  - b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca w okresie miesiąca kalendarzowego, od miesiąca, w którym został złożony wniosek oraz z wymaganą dokumentacją. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, w którym złożono wniosek, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia i składki na ubezpieczenie społeczne ustala dzieląc pełne kwoty przez 30 dni i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem.”;
- 15) w art. 47a w ust. 5 skreśla się kropkę i dodaje wyrazy „i inni pracownicy centrum upoważnieni na wniosek kierownika.”;
- 16) w art. 49:
- a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a, 2b, 2c, 2d, 2e w brzmieniu:
- „2a. Tworzy się Centralną Komisję Egzaminacyjną do spraw stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych działającą przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, który powołuje jej członków.
- 2b. Do zadań Komisji, o której mowa w ust. 2a, należy:

- 1) przeprowadzanie postępowania w zakresie nadawania stopni specjalizacji oraz egzaminu pracowników socjalnych ubiegających się o II stopień specjalizacji zawodowej w marcu i październiku każdego roku,
  - 2) nadawanie II stopnia specjalizacji zawodowej,
  - 3) prowadzenie rejestru wydanych dyplomów,
  - 4) kontrolowanie pracy komisji regionalnych,
  - 5) przedstawianie Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej opinii na temat kandydatów na konsultantów prac dyplomowych na II stopień specjalizacji zawodowej,
  - 6) przedstawianie Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej informacji dotyczących realizacji rozporządzenia,
  - 7) opiniowanie spraw spornych dotyczących pracy komisji regionalnych.
- 2c. Tworzy się regionalne komisje egzaminacyjne do spraw stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych działające przy urządach marszałków w samorządach wojewódzkich. Członków tych komisji powołuje marszałek województwa.
- 2d. Do zadań komisji, o których mowa w ust. 2c, należy:
- 1) przeprowadzanie postępowania w zakresie nadawania stopni specjalizacji oraz egzaminu pracowników socjalnych ubiegających się o I stopień specjalizacji zawodowej,
  - 2) nadawanie I stopnia specjalizacji zawodowej,
  - 3) prowadzenie rejestru wydanych dyplomów,
  - 4) opracowywanie informacji, opinii i wniosków dotyczących I stopnia specjalizacji zawodowej dla Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz dla Ministra Pracy i Polityki Społecznej.
- 2e. Szkolenie w zakresie specjalizacji w zawodzie „pracownika socjalnego” mogą realizować jednostki prowadzące kształcenie i doskonalenie zawodowe, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.”
- b) w ust. 3 skreśla się wyrazy „stopnie specjalizacji w zawodzie „pracownik socjalny””;
- 17) w art. 51a wyrazy „zatrudnione na stanowiskach kierowniczych w jednostkach organizacyjnych” zastępuje się wyrazami „kierujące samodzielными jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej”;
- 18) w art. 55e ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Decyzję administracyjną o skierowaniu do odpowiedniego typu pomocy społecznej wydaje starosta, lub z jego upoważnienia kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie lub inni pracownicy centrum upoważnieni na wniosek kierownika, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się, po uzgodnieniu z podmiotem prowadzącym dom, jeżeli okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej nie przekracza 3 miesięcy.”

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 11 w zakresie dotyczącym art. 35a ust. 5, który wchodzi w życie w terminie pierwszej waloryzacji po dniu 1 stycznia 2001 r.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 11 w zakresie dotyczącym art. 35a ust. 5, który wchodzi w życie w terminie pierwszej waloryzacji po dniu 1 stycznia 2001 r.

Uzasadnienie

Zmiana niektórych przepisów ustawy o pomocy społecznej wynika tak z konieczności wypełnienia dotychczasowych luk, utrudniających jednolitą interpretację przepisów i praktyczne świadczenie pomocy, jak i potrzeby doprecyzowania i ujednoczenia obowiązujących pojęć. Zmiany w przepisach dot. rodzin zastępczych są wynikiem blisko dwuletniej obserwacji funkcjonowania ich w zmienionych warunkach i rejestracji wszelkich niedociągnięć w przedmiotowej regulacji prawnej.

Ponadto, w celu stworzenia i zapewnienia warunków rozwoju dla koncepcji lokalnych systemów wsparcia rodziny należy m.in. stworzyć system rodzicielstwa zastępczego.

Zaproponowane zmiany zmierzają do doskonalenia zapisów w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem. W celu rozwoju systemu rodzicielstwa zastępczego w Polsce proponuje się m.in. poprawę sytuacji materialnej rodzin zastępczych oraz lepsze przygotowanie ich do pełnienia tej funkcji.

W tym celu zaproponowane zostały odrębne, korzystniejsze zasady waloryzacji kwot przyznawanych jako:

- pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki, pomoc rzeczowa dla osób z rodzin zastępczych lub opuszczających placówki,
- kieszonkowe dla wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto, rodzinom zastępczym o niskich dochodach, pobierającym zasiłek stały wyrównawczy z pomocy społecznej, nie będzie wliczać się pomocy otrzymywanej z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, do łącznego dochodu rodziny warunkującego otrzymanie zasiłku stałego.

Ogółem na rodziny zastępcze przewidziana jest w budżecie na rok 2000 kwota 427 785 tys. zł. Uwzględniając zaproponowane rozwiązanie potrzebna byłaby kwota 437 196 tys. zł w skali roku, czyli o 9 411 tys. zł, tj. 2,2 % więcej.

Rodziny podejmujące się pełnienia funkcji rodzin zastępczych powinny być uprzednio właściwie przygotowane. Propozycja zapisu zmierza do ramowego ujednoczenia oraz zachowania minimum programowego dla szkoleń organizowanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie lub przez inne podmioty na ich zlecenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, z wyłączeniem z cykli szkoleń rodzin, które mogą być zobowiązane do dostarczania środków utrzymania. Rodziny te będą przygotowywane indywidualnie. Dotychczas istnieją wyraźnie różniące się propozycje w poszczególnych powiatach lub różne propozycje niezależne, autorstwa podmiotów niepublicznych.

Kadrę pomocy społecznej należy odpowiednio przygotować w zakresie tworzenia systemów wsparcia rodzin. Do zakresu programowego specjalizacji planuje się wprowadzenie problematyki bloku tematycznego dotyczącego rodziny jako nowego elementu związanego z przejęciem przez pomoc społeczną zadań związanych ze wspieraniem dzieci i rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu. W dotychczasowym zapisie art. 49 ustawy brak jest stosownego umocowania do powoływania Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Pracowników Socjalnych oraz regionalnych komisji egzaminacyjnych do spraw stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych.

Zaproponowano też zapis umożliwiający wskazanie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego prowadzącego centralny bank danych o dzieciach zakwalifikowanych do przysposobienia związanego z przeniesieniem do innego państwa. W aktualnym stanie prawnym nie jest możliwe stworzenie centralnego banku danych.

Ze względu na odstąpienie od wprowadzenia w 2001 roku nowych zasad finansowania jednostek samorządu terytorialnego z dochodów własnych tych jednostek i utrzymanie dotychczasowych zasad finansowania pobytu dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z budżetu państwa, proponuje się skreślenie w art. 33n zapisów ust. 6 i 7, a w konsekwencji zmianę redakcji ust. 5.

Ponadto wydaje się właściwym takie rozwiązanie, aby powiat pochodzenia dziecka ponosił koszty jego usamodzielnienia lub kontynuowania nauki, a nie jak dotychczas, często „przypadkowy”, powiat właściwy ze względu na miejsce położenia placówki, do której dziecko trafia i w swoim czasie opuszcza ją wracając do domu rodzinnego, będąc również zobowiązany do poniesienia kosztów pomocy na zagospodarowanie. Dlatego równocześnie proponuje się, aby powiat właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby opuszczającej placówkę lub z rodziny zastępczej świadczył pomoc:

- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie.

Są to formy pomocy ściśle związane z osiedlaniem się w wybranym miejscu.

Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący i ujednolicający niektóre dotychczasowe zapisy ustawy.

Zakres przedmiotowy przedstawianego projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 15 listopada 2000 r.

Pan Poseł
Antoni Szymański
Przewodniczący Komisji
Rodziny

Opinia

w sprawie, czy przedmiot komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej

Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej zawiera postanowienia dotyczące:

- zmiany w obowiązujących przepisach dotyczących rodzin zastępczych - w tym zwłaszcza w zakresie przyznawanej pomocy materialnej, przygotowania osób zamierzających pełnić funkcje rodziny zastępczej,
- wprowadzenia przepisów dotyczących przygotowania pracowników pomocy społecznej
- dodatkowych regulacji w zakresie ośrodków adopcyjno - wychowawczych
- dodatkowych regulacji dotyczących obowiązków powiatu „pochodzenia” dziecka związanych z jego usamodzielnieniem.

BIURO STUDIÓW I EKSPERTYZ KANCELARII SEJMU
00-441 Warszawa, ul. Zagórna 3 tel. 621 09 71, 694 17 27, fax 694 18 65

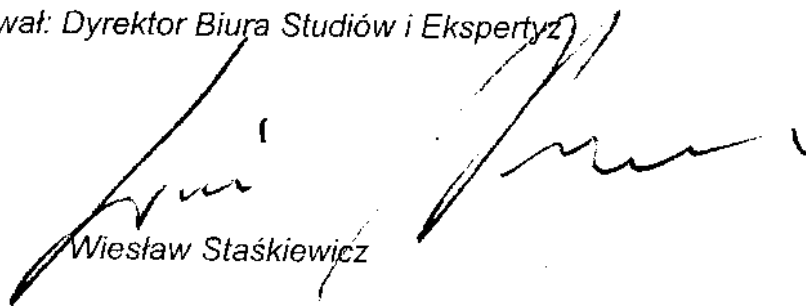
Niniejszy tekst jest wyłącznie opinią, sporządzoną w Biurze Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, na użytek wewnętrzny w Sejmie i Kancelarii Sejmu; nie stanowi obowiązującej wykładni prawa.

Poza tym projekt wprowadza przepisy porządkujące i ujednolicające dotychczasowe przepisy ustawy.

W związku z takim zakresem przedmiotowym projektu należy stwierdzić, że jego zakres nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Opracował: *Andrzej Kurkiewicz*

Akceptował: *Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz*

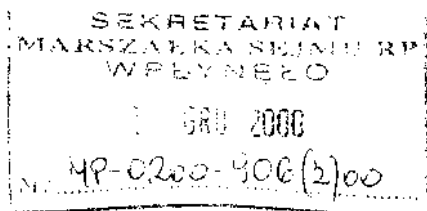
Wiesław Staśkiewicz

Deskrytory bazy REX: *pomoc społeczna, Unia Europejska*

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja
Komisja Rodziny
ROD-00-22-2000

Warszawa, dnia 21 grudnia 2000 r.

Pan Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu Komisji Rodziny uprzejmie informuję, że komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej, przedstawiony Panu Marszałkowi w dniu 17 listopada br., został poddany konsultacji związków zawodowych, które pozytywnie zaopiniowały powyższy projekt.

W związku z tym proszę o skierowanie projektu do pierwszego czytania.

Przewodniczący Komisji

Antoni Szymański
Antoni Szymański

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 23 grudnia 2000 r.

Cena - 0,66 zł + 22% VAT